

**ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Христенко О.А., канд.. екон. наук, доцент

Ткачук А.В., здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

В умовах нестабільності економічної ситуації, посилення впливу інноваційних, інформаційних і комунікаційних технологій є актуальним пошук нових шляхів і методів подальшого соціально-економічного розвитку підприємств. Дослідження економічних та соціальних аспектів діяльності промислових підприємств є важливим для забезпечення економічної та соціальної стабільності у суспільстві.

Дослідженнями соціально-економічного розвитку підприємства в різні часи присвятили свої праці вітчизняні та іноземні науковці: Воронкова А.Е.,

Долішний М.І., Злупко С.І., Маміланн Г., Мельник В.Г., Качмарик Я.Д., Тимощук М.Р., Запасна Л.В., Тюха І.В., Надтока Т.Б., Амелницька О.В. та інші. З досліджень вчених розвиток - це рух до прогресу, удосконалення, виникнення нового, рух від простого до складного [3].

Розвиток підприємств може відбуватись за: екстенсивним, інтенсивним, внутрішнім (джерело такого розвитку знаходиться в середині об'єкта) і зовнішнім (визначається лише зовнішніми чинниками) напрямками. Розвиток – довгострокова програма вдосконалення можливостей організації розв'язувати різні проблеми та здібностей до відновлення, особливо шляхом підвищення ефективності управління культурою виробництва [1]. Розвиток може проявлятися як у прогресі, так і в регресі, і виражатись в еволюційній або революційній формі. Прогрес забезпечує розвиток системи від нижчого рівня до вищого, вдосконалюючи систему, підвищуючи рівень організації системи. В економічному плані це проявляється в ускладненні підприємства, покращенні його ефективності, переході на більш якісний рівень технологій тощо. У випадку з регресом ситуація протилежна. Регрес - це тип розвитку, відповідно до якого система переходить від вищого рівня до нижчого, відбувається перехід до менш досконалого, ефективного виробництва [2].

До характерних рис розвитку підприємств можна віднести фінансову стабільність, збільшення обсягів виробництва та збуту, зростання економічної ефективності використання ресурсів підприємства, наявність комфортних та безпечних умов праці персоналу та його соціальну захищеність. Протилежними формами розвитку суспільства є поняття прогресу та регресу. Прогресивні періоди розвитку суспільства, держави або підприємства змінюються регресивними явищами.

Однією з проблем розвитку є наявність протиріч між комерційними інтересами підприємства на ринку та інтересами соціального розвитку працівників. До таких проблем можна віднести потребу в витратах для забезпечення соціального розвитку підприємства. економічна та соціальна сфери тісно пов'язані між собою, і тому важелі їх розвитку мають бути

узгодженими. Фактори, за допомогою яких можна об'єктивно регулювати розвиток підприємства, наведені у таблиці 1.

Таблиця 1 Класифікація факторів, що формують розвиток промисловості

Фактори	Внутрішні (мікроекономічні)	Зовнішні (макроекономічні)
Прямі	<ul style="list-style-type: none"> - ресурсний потенціал; - виробничий потенціал; - інноваційний потенціал; - інфраструктурний потенціал; - фінансовий потенціал; - трудовий потенціал 	<ul style="list-style-type: none"> - законодавство; - грошово-кредитна політика; - регіональна політика; - податкова політика; - інвестиційна політика
Непрямі	<ul style="list-style-type: none"> - споживчий потенціал; - екологічна обстановка; - кримінальна обстановка; - рівень соціального напруження 	<ul style="list-style-type: none"> - політична ситуація; - рівень міжрегіональних (міжнародних) зв'язків

Соціальна складова розвитку підприємства регулюється програмами та методами підвищення якості трудового життя персоналу (режим роботи, організація та безпечні умови праці, заробітна плата, забезпечення житлом, охорона здоров'я, оздоровлення і відпочинок, надання соціальних послуг, доступ до культурних цінностей, виробнича демократія організація самоуправління) [4].

Соціально-економічному розвитку притаманні протиріччя між економічними інтересами власника та розвитком трудового потенціалу та соціальної інфраструктури підприємства. Розвиток соціальної сфери має розглядатися не лише як основний інструмент підвищення добробуту населення, а й як важливий чинник прискорення економічного прогресу, стимулювання нагромаджень та розширення внутрішнього ринку, підвищення продуктивності праці.

Інформаційні джерела:

1. Бичков О.О. Соціально-економічні регулятори розвитку підприємства. Економіка та держава. - № 9, 2015 С.73-77.
2. Дакус А.В., Сімченко М. О. Економічний розвиток підприємства: сутність та визначення <http://probl-economy.kpi.ua/pdf/2017-3.pdf>
3. Надтонка Т.Б., Амеліницька О.В. Соціально-економічний розвиток підприємства: актуальність і проблеми дослідження <http://www.donntu.edu.ua>
4. Череп А.В., Лепьохін О.В., Олейнікова Л.Г., Лепьохіна І.О. Економічний механізм регулювання розвитку промислового виробництва: монографія / – Запоріжжя: КПУ, 2016 - 352 с.